

МСФЗ 18 : ЗМІНИ У ПРЕДСТАВЛЕННІ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі - IASB) продовжує роботу над покращенням представлення фінансової інформації у напрямку збільшення її прозорості та полегшення порівнянності фінансових результатів аналогічних підприємств й заміни МСБО на МСФЗ. З цією метою у квітні 2024 року IASB опублікувала новий МСФЗ 18 «Подання та розкриття інформації у фінансовій звітності» (далі - МСФЗ 18), який замінює МСБО 1 «Подання фінансової звітності». Застосування МСФЗ 18 буде обов'язковим для фінансових років, що починаються 1 січня 2027 року або після цієї дати, а також для відповідного порівняльного періоду 2026 року.

МСФЗ 18 охоплює зміни у багатьох аспектах представлення фінансових звітів. Зокрема, вони стосуються складання звіту про прибутки і збитки й звіту про рух грошових коштів, розкриття інформації про визначені керівництвом показники ефективності у примітках до фінансових звітів, вказівок щодо агрегування та дезагрегування статей.

Важливим нововведенням МСФЗ 18 є розширені вказівки щодо агрегування та дезагрегування інформації у фінансових звітах. Базуючись на уточненні ролі первинних фінансових звітів, зазначається, що у них наводиться корисна структурована інформація, яка, відповідно, може бути більш узагальненою. Натомість примітки до фінансових звітів забезпечують додаткову, а значить, більш деталізовану інформацію. При цьому процес групування статей безпосередньо у первинних фінансових звітах вимагає судження щодо того, чи мають елементи подібні чи відмінні характеристики. Для того, щоб стаття була відображена у звіті окремим рядком, об'єкти мають бути схожими принаймні за однією з таких характеристик: характером; функціями; бази вимірювання; розміру; географічного положення та нормативного середовища.

Найсуттєвішим нововведенням МСФЗ 18 є структуризація Звіту про прибутки і збитки на основі класифікації всіх доходів і витрат та визначення нових проміжних підсумків. Так, для визначення чистого прибутку всі доходи і витрати класифікують за трьома категоріями: операційною, інвестиційною та фінансовою. При цьому МСФЗ 18 зазначає, що суб'єкти господарювання із специфічною основною діяльністю (банки, фінансові та страхові компанії) можуть відносити інші доходи та витрати до операційної категорії замість інвестування чи фінансування.

Розмежування доходів і витрат за категоріями уможливило розрахунок додаткових проміжних підсумків: операційного прибутку або збитків (Operating profit or loss) та прибутку або збитків до результатів фінансової діяльності й податків на прибуток (Profit or loss before financing and income taxes). Також таке структурування Звіту про прибутки і збитки дозволяє отримати ще декілька проміжних підсумків, які часто використовуються для оцінки ефективності діяльності підприємства: валовий прибуток (Gross profit or loss) та операційний прибуток або збиток до зносу, амортизації та знецінення (Operating profit or loss before depreciation, amortisation, and impairments - OPDAI). Однак, визначена МСФЗ 18 структура Звіту про прибуток все ще не дає можливості розрахувати EBITDA, окрім випадків, коли суб'єкт господарювання не має доходів і витрат від інвестиційної діяльності та не має процентного доходу в від операційної діяльності, тобто всі його доходи зароблені від операційної діяльності.

Класифікація доходів і витрат за трьома категоріями, подібними до того, як класифіковані види діяльності у МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», наводить на думку про зв'язок між цими трьома компонентами. Проте, IASB заперечує узгодження визначення операційної діяльності згідно з МСБО 7 із операційною категорією відповідно до МСФЗ 18, оскільки доходи і витрати, класифіковані в операційній категорії, можуть стосуватися діяльності, відмінної від тієї, що генерує дохід у сфері застосування МСБО 7. Аналогічно, терміни «інвестиційна категорія» в МСФЗ 18 та «інвестиційна діяльність» у МСБО 7 мають різні визначення. Наприклад, грошові надходження від продажу основних

засобів класифікуються як інвестиційна діяльність у Звіті про рух грошових коштів, однак прибуток або збиток від цієї операції відображається як операційна категорія у Звіті про прибутки та збитки. Це пояснюється тим, що основні засоби використовуються разом з іншими ресурсами суб'єкта господарювання в його основній господарській діяльності та не генерують прибуток окремо.

Стосовно складання Звіту про рух грошових коштів, МСФЗ 18, вносячи зміни в МСБО 7, усунула варіанти класифікації грошових потоків дивідендів та відсотків для більшості суб'єктів господарювання. Відповідно до переглянутого МСБО 7 відсотки та дивіденди одержані тепер потрібно відносити до інвестиційної діяльності, а відсотки і дивіденди сплачені – до фінансової. Крім того, згідно із новим МСБО 7 для визначення проміжного підсумку операційного прибутку чи збитку за непрямим методом як початковий показник, що підлягає коригуванню на негрошові статті, тепер використовуватиметься операційний прибуток, а не чистий прибуток, як було раніше. Зазначені зміни спрямовані на зменшення різноманіття в класифікації та поданні грошових потоків, а також покращення порівнянності між суб'єктами господарювання. При цьому варто наголосити, що нововведення МСФЗ є неновими, а тому зрозумілими для української практики бухгалтерського обліку.

Література

1. PWC. IFRS 18 is here: redefining financial performance reporting. URL: https://viewpoint.pwc.com/dt/gx/en/pwc/in_briefs/in_briefs_INT/in_briefs_INT/ifrs-18-is-here-redefining-financial-performance-reporting.html (дата звернення: 10.09.2024 р.)

2. Deloitte. IASB issues new standard on presentation and disclosures in financial statements. URL: <https://www.iasplus.com/en/news/2024/04/ifrs-18#:~:text=The%20International%20Accounting%20Standards%20Board,'Presentation%20of%20Financial%20Statements'> (дата звернення: 10.09.2024 р.)

3. KPMG. Presentation and disclosures. IFRS 18. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/ifrg/2024/isg-first-impressions-presentation-and-disclosure-ifrs-18.pdf> (дата звернення: 10.09.2024 р.)